

MUSIIKKIALAN LAUSUNTO KOSKIEN EU:N ELPYMIS- JA PALAUTUMISTUKIVÄLINEEN KÄYTTÖÄ

Luovalla taloudella on Suomessa merkittävä rooli: kaikkiaan toimiala työllistää noin 135 000 suomalaista ja muodostaa 3,3 % maamme bruttokansantuotteesta. Euroopassa kulttuurin rooli on tätäkin merkittävämpi: se muodostaa 4,2 prosenttia EU:n BKT:sta ja työllistää 7,4 miljoonaa ihmistä. On kuitenkin kiistatonta, että luova ala ja musiikkiala ovat yksi koronapandemiasta eniten kärsineistä aloista. Pelkästään suomalaisen musiikkialan menetykset pandemiasta ovat 232 miljoonaa euroa vuonna 2020. Investointeja tarvitaan, jotta toimialan lupaava kasvu voi jatkua ja kehittyä.

Luovien alojen jälleenrakennus- ja kehitystyöhön vähintään 2 prosenttia elpymispaketista

Me musiikkialan toimijat esitämme, että musiikkialan tulisi olla Suomelle strateginen ala, joka luo alustan tulevaisuuden kestäväälle kasvulle, digitaaliselle kehitykselle sekä yhteiskunnalliselle koheesiolle. Musiikkitoimijoiden kenttä on laaja ja monikerroksinen ulottuen musiikkikasvatuksesta ja järjestötoiminnasta aina kansainvälisesti toimivaan ammatilliseen kenttään ja kansantaloudellisesti merkittävään globaaliin liiketoimintaan. Koko tämä kenttä tulee sitouttaa vahvasti kestävä kasvun ohjelmaan.

Euroopan parlamentin 19.9.2020 antamaan päätöslauselmaan viitaten vaadimme, että musiikki tulee pitää vahvasti osana elpymis- ja jälleenrakennuskeskustelua ja -toimenpiteitä. Esitämme, että Suomi noudattaisi kestävä kasvun ohjelmassaan parlamentin päätöslauselmaa, ja varaisi elpymispaketista vähintään 2 prosenttia kulttuuri- ja luovien alojen jälleenrakennus- ja kehitystyöhön. Liitämme lausuntoomme myös yli sadan eurooppalaisen luovan alan järjestön vetoamukseen tähän liittyen.

Suomalaisen musiikkialan yhteinen visiotyö kasvun mahdollistamiseksi murroskohdassa

Musiikkialan toimijat ovat aloittaneet visiotyön, joka hahmottaa ja realisoii uusia kasvun mahdollisuuksia vastaten näin myös Suomen hallituksen linjaamiin painopisteisiin ja niiden horisontaalisiin kriteereihin. Vision mukaan musiikki on Suomessa kasvava kansainvälinen toimiala, joka hakee kasvua yhtäältä jatkuvasta perinteisten tuotteiden ja palvelujen kehittämisestä, ja toisaalta muiden toimialojen kanssa toteutetuista innovaatioista.

Musiikkialan visiotyössä on hyödynnetty vahvasti opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön johtaman Creative Business Finlandin luovan talouden tiekarttatyön näkökulmia luovien alojen liiketoimintamalleista ja -ympäristöistä.

Ehdotamme elpymis- ja tukivälineen ohjaamista suomalaisen musiikkialan jälleenrakennus- ja kehitystyöhön seuraavilla osa-alueilla:

1. Koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa panostettava musiikkialan uudenlaisten innovaatioiden eteenpäin viemiseen ja vakiinnuttamiseen

Korona-aika on pakottanut luovat alat nopeaan innovointiin – tätä kehitystä tulee tukea ja jatkaa. Alan viimeaikaiset innovaatiot ovat keskittyneet esimerkiksi virtuaalisten tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen uusien teknologioiden avulla sekä tekoälyn mahdollisuuksien hyödyntämiseen luovassa työssä, markkinoinnissa sekä uusien artistien löytämisessä. Suomessa on tehty urauurtavaa työtä myös musiikkikasvatuksen kehittämisessä ja uuden musiikintekijäskupolven kasvun ja koulutuksen tukemisessa.

Musiikkialan vision mukaan hyödynnämme tätä monipuolista suomalaista luovan talouden osaamista sekä vahvaa teknologiakenttää ja haemme kasvua erityisesti muiden toimialojen kanssa toteutetuista innovaatioista. Kestävien ja kansantaloudellisesti kannattavien käytäntöjen luominen vaatii rohkeaa ja uudenlaista yhteistyötä esimerkiksi teknologiateollisuuden kanssa. Tämän kehityksen tukeminen vaatii, että luova talous otetaan keskeiseksi osaksi Suomen innovaatiopolitiikkaa.

Elpymistukivälineen avulla voidaan luoda kannustimia luovien innovaatioiden testaamista, lanseeraamista ja vakiinnuttamista tukevaan yhteistyöhön, joka rakentaisi alalle pitkän aikavälin dynaamisia vaikutuksia.

2. Suomen kansainvälinen kilpailukyky nojaamaan entistä voimallisemmin luovaan alaan

Suomen musiikkialan talous ja vienti ovat olleet kasvussa koko 2000-luvun. Musiikkialamme kokonaisarvo vuonna 2019 oli 988 miljoonaa euroa ja musiikkiviennin markkina-arvo 81,7 miljoonaa euroa. Onnistumisten kirjo on poikkeuksellisen laaja sisältäen lähes kaikki musiikin genret ja sektorit. Musiikkialan visiotyön lähtökohta on, että luova ala on kasvun moottori ja sen merkitys kasvaa sekä Suomessa että maailmalla. Musiikkialalla on mahdollisuus uudentyypisiin yhteistyömalleihin, joissa yhteistyö musiikkialan yritysten, artistien ja musiikintekijöiden, teknologiayritysten, hautomoiden ja pääomasijoittajien kesken mahdollistaa menestystä sekä liiketoiminnassa että luovassa työssä. Tästä voi syntyä uusia tapoja tuottaa musiikkialan innovaatioita ja kilpailla suurten ylikansallisten toimijoiden kanssa. Erityisesti musiikkiviennin strateginen kehittäminen tuo lisää tuloja ja työpaikkoja kulttuurin alalle. Korkealuokkaiset musiikin sisällöt, itsenäisinä ja osana muita luovia toimialoja sekä liiketoiminta kehittyvät globaalin yhteistyön kautta ja täten vahvistavat luovan alan merkitystä osana Suomen kansantaloutta.

Suomalaisen musiikin kansainvälistyminen tulee nostaa uudelle tasolle vahvistamalla musiikkialan ekosysteemiä ja innovatiivista alan sisäistä ja monialaista dialogia sekä rakentamalla uudenlaisia investointimalleja.

3. Kestävää infrastruktuuria ja digitalisaatiota vahvistetaan musiikkialan verkostoissa

Musiikkiala on vahvasti ja ensimmäisten joukossa digitalisoitunut toimiala, jossa teknologinen murros on muuttanut ja nyt yhä voimakkaammin muuttaa myös aiemmin koskemattomia musiikkibisneksen alueita ja luovaa prosessia. Digitalisaatio ja sen mahdollistamat uudet liiketoimintamallit syntyvät ja luovat arvoa aivan muualla ja muilla mekanismeilla kuin aikaisemmin – näin musiikkialan murros kiihtyy.

Tunnistettavimpia kehityssuuntia on digitalisaation neljäs aalto (kuten VR, AR, tekoäly) sekä datatalouden ja data-analytiikan merkityksen kasvu. Muun muassa musiikin tekijänoikeuksien hallinnassa data, sen yhteensopivuus ja laatu, jaettavuus ja siitä tuotettavat palvelut ovat keskeisessä roolissa: ne mahdollistavat kestävän, uuden liiketoiminnan syntymisen sekä sujuvat tulovirrat sisältöpalvelujen tarjoajilta ja kuluttajilta luovan työn tekijöille. Datan sujuvan jakamisen mahdollistavat rajapinnat vauhdittavat innovaatioita, luovaa liiketoimintaa sekä yhteistyömahdollisuuksia. Datan yhteensopivuuteen, jakamiseen ja hyödyntämiseen liittyvä kehitystä musiikkialalla tulee jatkaa. Erityistä panostusta kaivataan dataverkoston luomiseen ja kehittämiseen, joiden kautta eri toimijoille siiloutunut data saadaan liikkeelle ja hyödyttämään laajasti taloutta ja koko yhteiskuntaa. Elpymistukivälineen avulla tulee luoda kannustimia musiikkialan datainfrastruktuurin rakentamiseen. Näillä on mahdollista luoda pitkäaikainen, pysyvä muutos ja kasvu-ura luovaan talouteen.

4. Musiikkialan ekosysteemi parantamaan työllisyyttä ja työmarkkinoiden joustavuutta.

Musiikkiala ja kulttuuri on erittäin yrittäjävetoinen toimiala: työvoimatutkimuksen mukaan alalla työskentelevistä keskimäärin 27 % toimii yrittäjinä, kun vastaava määrä on muussa väestössä 13 %. Luova talous on matalan kynnyksen yrittäjyyttä, jossa uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia rakentamalla ja yrittäjyyden ekosysteemejä vahvistamalla voidaan tukea työllisyyttä, työmarkkinoiden joustavuutta ja muuntautumiskykyä uudenlaisessa tilanteessa. Suomalaisesta sisällöstä syntyy kotimaista yrittäjyyttä ja suomalaisia työpaikkoja.

5. Kulttuuri korjaamaan sosiaalista koheesiota ja hyvinvointia

Kulttuurilla rakennetaan henkistä kriisinkestävyyttä, joka on yksi turvallisuuskomitean vakiinnuttaman kokonaisturvallisuuden timantin sakaroista. Kriisin jälkihoidossa ja posttraumaattisessa stressissä musiikki tarjoaa yksilöille väylän kanavoida tunteita ja elpyä. Tämä tarjoaa yhteisölle samastumisen ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tarvitsemme uutta musiikkia referoimaan kriisin herättämiä tunteita ja elpymistä sekä uusia tekijöitä pitämään musiikin kenttä elinvoimaisena, moniarvoisena ja kyvykkäänä tarjoamaan samastumisen kohteita ja vertaistukea. Musiikin merkitys jälleen rakentavana voimana ulottuu koko kansakuntaan; lapsista ikääntyneisiin ja musiikin harrastajista alan ammattilaisiin.

Kestävän kasvun ohjelmassa on huomioitava myös monimuotoinen taidekenttä ja sen vahvistaminen. Hyvinvoiva vapaa taidekenttä varmistaa tuoreet näkökulmat, moniäänisyyden ja aidon kansalaisyhteiskunnan dialogin.

6. Aineeton arvo ja musiikkialan palveluliiketoiminta osana talouden vihreää siirtymää

Ottamalla musiikkiala osaksi Suomen jälleenrakennusta kannustetaan jatkossa muun muassa ekologisesti kestävien ratkaisujen ja toimintatapojen vakiinnuttamista. Musiikkiala on jo itsessään pitkälti ekologista palveluliiketoimintaa, joka tukee uudenlaisen aineettoman talouden kasvua Euroopassa. Ala on myös rakentanut malleja toimialan hiilidioksidipäästöjen seuraamiseksi ja vähentämiseksi sekä syntyneiden päästöjen kompensoimiseksi. Näiden vihreää siirtymää tukevien mallien käyttöönottoa tulee tukea ja vakiinnuttaa osana luovan talouden innovaatiopolitiikkaa.

Helsingissä 6. marraskuuta 2020

Music Finland ry

Gramex ry

Teosto ry

Suomen Muusikkojen liitto ry

Suomen Musiikintekijät ry

Suomen Musiikkikustantajat ry

Suomen Säveltäjät ry

Musiikkituottajat – IFPI Finland ry

IndieCo ry – Suomen riippumattomien levy- ja tuotantoyhtiöiden yhdistys